

**Силабус навчальної дисципліни
«Основи мистецької критики»**

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Вибіркова навчальна дисципліна
Курс	3
Семестр	6
Семестровий контроль	Диференційований залік
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Кредитів ЄКТС - 4, кількість годин - 120, з них аудиторних - 56 (лекційних - 28, семінарських - 28), самостійної роботи - 64 год.
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Навчальна дисципліна включена до плану підготовки здобувачів першого освітнього рівня вищої освіти і має міждисциплінарний характер. Вона ґрунтується на дисциплінах «Вступ до мистецтвознавства», «Історія українського мистецтва», «Історія мистецтва Еллади і Риму», «Історія мистецтва Візантії та європейського Середньовіччя», «Історія мистецтва Італійського Ренесансу», «Історія мистецтва Північного Відродження», утворюючи засади розуміння вітчизняного та зарубіжного мистецтва та формуючи навички аналізу художніх явищ різного характеру. Важливим є не тільки знайомство з історією розвитку мистецької критики, а й розвиток вміння формулювати власні думки щодо перебігу мистецького процесу, аргументувати та відстоювати власні міркування.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	Забезпечує систематизоване набуття теоретичних знань, практичних вмінь і навичок, необхідних для практичної діяльності в галузі мистецької критики, зокрема, аналізу та інтерпретації змісту та формального вирішення творів мистецтва. Завдання : - сформувати систему історичних та теоретичних знань у галузі мистецької критики; - ознайомитися з критеріями та методами критичного аналізу творів; - формування навичок аналізу та інтерпретації змістової складової та формального вирішення творів;

	- формування навичок роботи з джерелами інформації, вміння виділити в них найважливіше; - засвоєння фахової термінології, основних понять та визначень; - формування практичних навичок вербального оформлення власних суджень, вміння аргументувати свої висновки.
Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)	- знання історії розвитку українського та світового мистецтва; - знання соціокультурних та історичних чинників, що впливають на виникнення та розвиток тих чи інших мистецьких проявів різних епох; - гарне володіння українською та іноземною мовами; - знання літератури, філософії.
Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)	<u>інтегральна:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов. <u>загальні:</u> ЗК. 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК.2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК.3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК. 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК.6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК. 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК.8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК.9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК. 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК.12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК.13. Здатність працювати в міжнародному контексті. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 14. Уміння аргументувати власну позицію. <u>фахові:</u> СК.2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. СК.3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного

	розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей. СК.6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. СК.9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності. СК.11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. СК.12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах. СК.13. Здатність здійснювати редакторську та менеджерську діяльність у сфері образотворчого, декоративного мистецтва і реставрації. СК.14. Здатність здійснювати та підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень у образотворчому, декоративному мистецтві і реставрації, у тому числі з використанням можливостей друкованих ЗМІ, радіо, телебачення, Інтернету. СК.16. Здатність сприймати новітні концепції у сфері мистецтвознавчої експертизи та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими засадами діяльності експерта. СК.17. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції, класифікації мистецьких об'єктів та пам'яток культури. СК.18. Грунтовне розуміння історії мистецтва, детальні знання визначеної галузі дослідження у поєднанні зі знаннями щодо ведення загальної наукової дискусії. СК.20. Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження. СК.21. Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності.
Чому можна навчитися (результати навчання)	Вміти аналізувати, описувати та пояснювати історичні, філософські, соціокультурні аспекти поступу світового та вітчизняного мистецтва. Інтерпретувати змістові, іконографічні, формальні і стилістичні особливості творів.. Знання і вміння використовувати фахову термінологію, працювати з різноманітними джерелами інформації. Розуміння важливості міждисциплінарних зв'язків у діяльності мистецтвознавця. Вміння писати критично-аналітичні матеріали наукового та популярного характеру.
Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)	Форми оцінювання: - семестрове оцінювання: 1. Контрольна робота (тест) – 15 балів/ 5 балів*. 2. Відвідування лекцій – 5 балів/ 5 бали. 3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 15 балів/ 5 балів. 5. Підготовка презентації – 15 балів/5 балів. 6. Участь у наукових конференціях – 15 балів/10 балів. 7. Самостійна робота – 15 балів/10 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Організація оцінювання.

Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).

підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – диференційований залік;

максимальна кількість балів, які може отримати здобувач – 20 балів

Організація оцінювання

Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).

Умовою допуску до підсумкового оцінювання є отримання здобувачем під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у семінарах, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин, відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» (від 31 жовтня 2018 р., наказ №187-0).

Оцінка здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за залік за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають залік.

Присутність всіх здобувачів вищої освіти на заліку є обов'язковою.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Здобувачі можуть використовувати набуті знання, вміння та навички у своїй практичній діяльності, зокрема, у галузі історії мистецтва, експертній діяльності, роботі галериста, співробітника музею, аукціоніста.
Навчальна логістика	Тематика лекцій та семінарських занять 1. Вступ до дисципліни. Мистецька критика як елемент художнього процесу. 2. Мистецька критика. Поняття та терміни. 3. Мистецтвознавчий аналіз як складова мистецької критики. 4. Категорії мистецької критики. 5. Вплив мистецької критики на розвиток мистецтва. 6. Особливості створення критичних матеріалів різного характеру. 7. Історія критики у мистецтві. Мистецька критика доби Античності. 8. Мистецька критика доби Середньовіччя. 9. Мистецька критика епохи Ренесансу. 10. Мистецька критика доби Просвітництва. 11. Особливості мистецької критики XIX ст. 12. Форми мистецької критики кінця XIX – першої третини XX ст. 13. Мистецька критика XX ст. у світі та в Україні. Паралелі та відмінності. 14. Мистецька критика у сучасному світі. Художні напрями та їх відбиття у критиці. Під час семінарських занять здійснюється тестування на знання термінів, виконуються есе, інші критичні матеріали, здобувачі доповідають свої критичні висновки щодо виставок, які вони відвідують протягом семестру.
Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ	Рекомендована література Базова: 1. Алпатов М.В. Художественные проблемы искусства Древней Греции. Москва: Искусство, 1987. 2. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. Москва: Искусство, 1987. 3. Бондаревська І. А. Мистецька критика і комерція (філософські нотатки). Наукові записки НаУКМА. Т. 128. Філософія та релігієзнавство. Київ, 2012. 4. Боров, Ю.Б. Эстетика: учебник. Москва: Высшая школа, 2002. 5. Вазари Д. Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих / под общ. ред. А.Г. Габричевского. Т. 1–5. Москва, 2001. 6. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусства: Проблема эволюции стиля в новом искусстве. Санкт-Петербург: МИФРИЛ, 1994.

	7. Выготский Л.С. Психология искусства. Санкт-Петербург: Азбука, 2000. 8. Габричевский А.Г. Морфология искусства. Москва, 2002. 9. Павлова А.Ю. Художественная критика: учеб. пособие для вузов (Серия: Бакалавр. Академический курс) / А.Ю. Павлова, Н.В. Сколова. 2-е изд., доп. Москва: Издательство «Юрайт», 2019. 10. Усенко Н. О. Мистецька критика в контексті художнього життя Харкова (1945–1960-ті рр.). <i>Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті</i>. 2014. Вип. 4. С. 54–59. 11. Художественная критика и украинские арт-критики. https://kyiv.gallery/ru/statii/hudozhestvennaya-kritika-i-ukrainskie-art-kritiki Додаткові ресурси: 1. http://library.nakkkim.edu.ua/ електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійних засобів та інтернет-мережі. В аудиторії 201 (корпус 18), наявний комп'ютер, монітор, наочність, що дозволяє зробити заняття більш ефективними за допомогою презентацій та ін. Наукова бібліотека і читальні зали Академії також забезпечують умови для підготовки викладачів і здобувачів до занять.
Кафедра	Кафедра мистецтвознавчої експертизи
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)	професор кафедри мистецтвознавчої експертизи НАКККіМ Академія образотворчого мистецтва і архітектури, спеціальність «мистецтвознавство» (2000) кандидат мистецтвознавства 17.00.05 «Образотворче мистецтво» (2013) доцент (2015) заслужений художник України (2016) Член Національної спілки художників України (2008) 1. «Крестовый поход» Олега Денисенко: индивидуальный стиль львовского мастера в контексте современного украинского искусства. <i>Scientific Light</i>. 2020. 38. Wrocław, 2020. С. 3–8. 2. Феномен української друкованої графіки зламу ХХ та ХХІ ст.: тенденції, школи, майстри. <i>Український мистецтвознавчий дискурс: колективна монографія</i> / За заг. ред. В.В. Карпова; НАКККІМ. Рига : Izdevniecība «Baltija Publishing», 2020. С. 204–219. 3. Трансформація принципів взаимовосприяття художника и зрителя в культурном поле современной Украины. <i>Молодий вчений</i>. 2019. № 11 (75). С. 266–270. 4. Диоскуры скульптурного пространства современной

	Украины: творческие эксперименты Егора и Никиты Зигура. <i>Slovak international scientific journal</i>. Братислава, 2018. № 15. С. 3–8. 5. Художня емаль у творчості Олександра Бородая. <i>Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва</i> : наук. електр. журнал Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2018. Вип. 1 (5). С. 96–105. 6. Мотив ангела в графіці Геннадія Пугачевського. <i>Scientific Light</i>. Вроцлав, 2017. № 7. С. 12–22. 7. Работы Руслана Агирба как landmark современной украинской графики. <i>Scientific discussion</i> : зб. наук. пр. Прага, 2017. Вип. № 6 (6). С. 39–46. 8. Виставки польських художників в Україні 2013–2015 років: основні особливості. <i>Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство</i>. Київ : Міленіум, 2016. Вип. I (6). С. 41–46. науковий профіль https://scholar.google.com.ua/citations?user=a7_5g9cAAAAJ&hl=ru
Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності). Політика академічної доброчесності	Мистецька критика є важливим елементом підготовки мистецтвознавця загалом та експерта, зокрема, оскільки забезпечує більш ґрунтовне розуміння художніх процесів. До того ж, це розширює можливості для самореалізації здобувачів і випускників. Опановуючи навчальну дисципліну, здобувач повинен дотримуватися академічної доброчесності, визначеної вимогами НАКККіМ.
Лінк на дисципліну	У 2020-2021 навчальних роках у навчальному процесі використовувався Google Classroom з навчально-методичними матеріалами. Програма розміщена на сторінці кафедри мистецтвознавчої експертизи https://nakkkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznavchoji-ekspertizi